

PAUL ØSTERGAARD SØRENSEN

Paul Østergaard Sørensen blev født i 1936 i Aarhus-gaden Graven som den første ud af fem børn. Faderen var vognmand, og familien blev på et tidspunkt under Besættelsen husvilde og måtte indlogeres på en keglebane ved det schalburgterede Vennelyst Teater. Paul husker levende de urolige år, men også at det var en tryk og varm barndom, hvor man ved fælles hjælp ikke manglede noget. Senere blev Paul udlært møbelsnedker og sluttede sine arbejdsår som flyttemand hos firmaet Elgaard. Aarhus er Pauls by; han kunne ikke tænke sig at bo andre steder, så han har gjort Thomas Helmigs sangtekst til sit valgsprog: "I Aarhus vil jeg leve, i Aarhus vil jeg dø!"

Interviewet af Jonas Sindberg, 18. oktober 2017

FORÆLDRENE OG HJEMMET

HVOR BLEV DU FØDT?

Jeg blev født i Graven nummer 6 i Aarhus som den førstefødte ud af fem. Det var en sidebygning til en afholdsloge, men det kom nu ikke til at præge mit liv. Det var samme jordemoder, som tog imod begge mine sønner.

OG HVOR VAR DINE FORÆLDRE FRA?

Jamen, min far er ude fra Borum, fra 17. februar 1906, og min mor er født i Toggerbo den 1. november 1908. De flyttede til Aarhus i 30'erne. De mødte hinanden ude i Hjortshøj, og så har de nok boet en fem år på Mols, hvor min bror og søster blev født.

HVORNÅR ER DU FØDT?

13. marts 1936. Så jeg er på vej til de 82.

HVOR BOEDE I ELLERS I AARHUS?

Jamen, efter Graven flyttede vi i Sjællandsgade, hvor vi boede et par år. Og der kan jeg også huske en del fra. Men så flyttede vi deroppefra og ned i Badstuegade nummer 1, som ligger lige i forlængelse af Rosensgade. Der er en port, som nu kan bruges som gennemgang over til Guldsmedgade. Det kunne man ikke dengang. Der var min far vicevært. Og så ved jeg sgu ikke, hvad der skete. Om det var en uoverensstemmelse eller manglende viceværtspasning eller sådan noget, men så lige pludselig bliver de boligløse, og så flyttede vi op til Vennelyst [Det nuværende Vennelystparken var en populær forlystelseshave fra 1800-1945 med navnet Vennelyst]. Vi boede vel deroppe et par år, og så flyttede vi ned i Klostergade – der boede vi, da jeg blev konfirmeret.

HVORDAN BOEDE I FØR VENNELYST?

Jamen, det var jo en toværelseslejlighed i Graven og i Sjællandsgade, og lejligheden i Badstuegade havde nok en fem eller seks værelser. Hold kæft, det var stort. I Klostergade havde vi en lige så stor lejlighed. En fem eller seks værelser, den, syntes jeg, var uhyggelig.

SCHALBURTAGE OG LIVET PÅ KEGLEBANEN

HVORDAN KOM I TIL AT BO I VENNELYST?

Jamen, det ved jeg jo af gode grunde ikke, men om det havde været en uoverensstemmelse mellem værten og min far, der gjorde, at vi blev sagt op, ved jeg ikke. Og så blev de boligløse, og det var jo svært at finde lejlighed under Anden Verdenskrig. Så vi blev sendt op i Vennelyst, og dengang vi kom derop, hang alle de gamle kulisser og rekvisitter fra teaterscenen, der havde været der,

og det var jo vildt spændende for en dreng på de der otte-ni år. Efterhånden blev det også fyldt op henne i forhuset, fordi der jo var noget bombet derovre. Vægge og så videre. Der skulle dæleme fyres godt, for at man skulle kunne holde varmen. Men der var vi så syv mennesker.

Jeg synes, at det var en fantastisk tid. Jeg har snakket med min lillesøster, og hun har spurgt, om jeg ikke kan finde ud af noget fra den tid, men jeg kan sgu ikke rigtig finde noget. Vi var jo et hav af unger, og der var altid nogen at lege med. Vi var omgivet af fusementer, ludere, fiskere og sømænd, gode folk som på grund af tiden, krigen var bragt sammen på sådan et sted. Så når jeg ser tilbage på det, selvom det var småt, så synes jeg, at det var en skøn tid, men for far og mor har det da nok været træls. For der har jo været meget lidt privatliv med fem børn. Og min kusine arbejdede oppe på Hotel Prinsen i Ryesgade, og der blev hun gravid med en portier, der var deroppe, og han ville jo giftes med hende. Og da så den lille unge, "Kurt", blev født, skulle den jo passes, og det tog mor og far sig også af. Så var vi pludselig seks børn og far og mor.

KAN DU HUSKE, HVAD I LAVEDE, DA I BOEDE I VENNELYST?

Jamen, jeg begyndte jo at arbejde, da jeg var otte år. Den første byggeplads, jeg havde, gav mig otte kroner i ugen, og de syv kroner afleverede jeg hjemme ved mor, og så var der en krone til mig selv. Men det var til tre biografbilletter, så det var jo fint. Jeg har sgu aldrig lidt nogen nød. Så når jeg ser tilbage på min barndom, så er det med en kæmpe stor glæde.

KAN DU HUSKE, AT DER BLEV LAVET SCHALBURGTAGE [SABOTAGE UDØVET AF DEN TYSKE BESÆTTelsesMAGT] PÅ VENNELYST?

Nej, det kan jeg ikke, men jeg kan huske den i Guldsmedgade. Fordi der boede vi jo i Badstuegade nummer 1. Og der havde vi jo et børneværelse i den kæmpelejlighed. Og den nat, hvor de sprang Guldsmedgade i luften, fik vi jo sprængt ruden lige ind i hovedet. Min far var vognmand og hentede brunkul ovre i Søby og en masse andre ting; han kørte for Brødrene Nielsen i Mejlgade og Lemm Bolighus i Ryesgade blandt andet. Men han var omme for at hjælpe til i Guldsmedgade, og der var mange mennesker, som var blevet boligløse, og nogle af dem tog far med hjem. Så dem havde vi boende et stykke tid. Om det er det, der har gjort, at vi blev smidt ud, ved jeg ikke. Der boede vi jo et stykke

tid, og min far havde en garage, hvor han opbevarede møbler og sådan noget for folk.

KAN DU HUSKE, HVORDAN VENNELYST SÅ UD, DA I ANKOM?

Ja, det kan jeg da. Tydeligt! Når man kom op fra Guldsmædgade var der en stor betonmur ind til en kæmpe gård, hvor selve teateret havde været. Og så lå det der et kæmpe forhus i tre etager, som nok har været kontorer, hvad ved jeg, og der var også restaurant. Og pigerne boede oppe under loftet. Og så var der en keglebane, der var lang i den ene ende, og hvor der måske også har ligget en restaurant. Vi boede oppe ved det lange stykke, og oppe ved siden af boede familien Kristensen.

KAN DU IKKE FORKLARE DET HER MED KEGLEBANEN LIDT NÆRMERE?

Jamen, det er jo en gammel trækeglebane. Vi kaldte det Keglebanen nummer 1. Jeg tror også, at adressen var det. Jeg ved det sgu ikke.

JEG HAR HAFT LIDT SVÆRT VED AT FINDE ADRESSEN I MIN RESEARCH?

Jamen, det kan du heller ikke. Jeg har søgt på det 100 gange.

TROR DU, AT DET ER ET NAVN, DER IKKE HAR VÆRET OFFICIELT, MEN HAR VÆRET NOGET, MAN I FOLKEMUNDE HAR KALDT DET?

Det kan nemt ske. At den har haft et nummer i 'Guldbergsgade. Det kan nemt ske.

HVOR MANGE BOLIGER VAR DER?

Der var otte i keglebanen. Otte toværelseslejligheder. Og der var ikke toiletter i boligerne. Der skulle vi hele vejen ned forbi de otte lejligheder, hvor toiletterne var. Så der var trængsel om morgenen, når vi skulle i skole eller på arbejde.

OG HVAD BLEV LEJLIGHEDERNE BRUGT TIL FØR?

Det var til keglebane. Sådan nogle gammeldags store trækegler. Der stod en nede for enden, som rejste keglerne op. Så det var sådan bredt nede i den ene ende, og så sådan en lang tarm. Da vi boede der, var alle tingene fra keglebanen fjernet. Tingene var blevet fjernet, og så var det blevet lavet om til lejligheder,

altså med mure mellem hver lejlighed. Vi har nok flyttet derop engang i februar måned, og koldt var det.

KUL- OG TOBAKSFORRETNINGER

HVOR GIK DU I SKOLE HENNE?

Da vi boede i Badstuegade, gik jeg i skole i Valdemarsgade. Der gik jeg til anden klasse. Og da vi så flyttede til Vennelyst, gik jeg i Samsøgades Skole. Og der gik jeg så til 1950. Og så kom jeg ud af skolen i syvende klasse. Men når jeg kom hjem fra skole af ... eller det var faktisk ikke engang sikkert, at jeg kom hjem fra skole, før jeg gik på arbejde. Men der var jeg så henne til en klokken halv seks-seks om aftenen. Og så gik jeg eller tog bussen eller bycyklen hjem og spiste til aften, og hvis det var lyst, var vi ude og lege. Om lørdagen gik vi jo også i skole, og butikkerne var også åbne, og så havde vi jo hele søndagen. Ja, det var fast arbejde at være lille dengang. Det var der ikke noget ualmindeligt i. Selvfølgelig var der en to-tre stykker i en klasse på 30, som ikke havde et arbejde ved siden af, men alle vi andre havde et job af en eller anden art. Naboens søn hed Preben Kristensen, og vi blev bedste venner, og vi gik ned på havnen om aftenen, og så stjal vi kul dernede. Vi havde sådan nogle små smække på nakken, og hvis vi ikke var trætte efter det første læs, gik vi fanme ned en gang til og hentede en posefuld mere. Nogle gange solgte vi det til en mejeri-dame i Sølystgade, resten fik vores forældre, så min far og mor købte aldrig brændsel. Det sørgede jeg for.

JAMEN, VAR KULLETT BARE LIGE TIL AT SNUPPE?

Nej, nej. De kom jo kørende med det i en vogn. Og de var jo altid fuldt læsset, og så faldt der sgu altid lidt af, og så samlede vi det op på gaden. Vi måtte ikke, men vi gjorde det.

GJORDE I DET I DAGSLYS?

Det skulle helst være lidt mørkt. Så ja, dengang var det bare arbejde, spise og sove. Og så leg, hvis der var tid til det. Men det synes jeg nu også, at vi havde masser af tid til. Altså, de pragtfulde somre vi havde med hele Vennelyst som legeplads. Og når der var luftalarm de sidste fire måneder af krigen, så turde de tyske soldater ikke at blive på deres plads. De havde taget Nørrebrogades Skole. De tog mange skoler nede i byen. Så turde de ikke at være der, hvis der blev

bombet og sådan noget, og så kom de op til Vennelyst og om i gården til os, hvor de sad på trappestenen der og røg en smøg. Og så snakkede vi sådan lidt gebrokkent til dem, og det var jo enten nogle gamle mænd eller nogle unge drenge. Preben og jeg fik så lavet en aftale med dem om, at vi måtte komme over og samle skodder ovre på Nørrebrogades Skole, og det gjorde vi jo så. Også om aftenen. Og de skodder, vi havde samlet i askebægerne, tog vi og klippede det sorte af og pillede det og gav til vores forældre. For dengang var det jo ikke til at få tobak. Vi var meget opfindsomme.

HVORDAN MØDTE DU OG PREBEN HINANDEN?

De flyttede ind i nummer to ved siden af os. Og de har nok været syv eller måske otte børn. Ja, jeg tror sgu, at Pauline fik en mere, mens de boede der. Ja, jeg kan selv huske, hvad hun hed. Og hun stammede ude fra Hadsten. En gang imellem, når de skulle ud at besøge noget familie i Hadsten, havde de to barnevogne med, hvor de havde stablet de mindste af børnene op i, og så gik de til Hadsten, og når de så havde været der i et par timer, spadserede de hjemad igen. Det, synes jeg, er sejt!

HAVNEN, TYSKERNE OG SKYDERIER

HVORDAN VAR AARHUS ELLERS UNDER BESÆTTELSEN?

Min bedste legeplads var havnen. Vi badede i havnen. Altså, bare ned til molen, og så sprang vi på hovedet. Vi havde en dækmole i havneindløbet, der ikke var landfast. Bare sådan et stumt stykke, hvor der var et fyr, og så lå der en masse gamle bøger og andet havneinventar. Der svømmede vi ud og lå og soled os i bar røv, alle os unge mennesker. Og vi følte os så skideseje – ligesom på en øde ø. Så dengang badede vi i havnen. Når det var rigtig sommer, løb vi helt ud til Den Permanente selvfølgelig. Og ellers legede vi i Vennelyst og i Universitetsparken; den store Aula var bygget og gav den fantastiske kælkebakke ned mod søerne. Der lå Galgebakken jo oppe, som lå på bagsiden af 'Guldbergsgades Kaserne, hvor tyskerne havde store skyttegrave, som jo også var skønne at lege i.

MÅTTE I GERNE LEGE I SKYTTEGRAVENE?

Jamen, det gjorde vi jo bare. De havde lavet grave på kryds og på tværs, og dem legede vi jo bare i. Tyskerne gjorde sgu ikke os knejtede noget. Det var værre, da vi boede i Badstuegade, for der havde Hipo og danske nazister jo en politistation, som lå der ved den gamle politistation, der lå nede ved Domkirken, og når de skød, røg kuglerne hen ad Rosensgade hvor vi boede.

NÅR DE SKØD?

Ja, når de skød efter nogen, og det var jo ret så jævnlige. Ork, ja! Jeg var engang på arbejde, hvor jeg var på vej ud, og så går jeg igennem Borgporten, og der skyder de som en gal nede på Lille Torv og Store Torv. Så jeg stod gemt inde i Borgporten, men de blev sgu ved med at skyde, og så turde jeg ikke mere, så jeg rendte hjem til mor. Så ringede hun til min arbejdsgiver og fortalte, at jeg altså ikke kom i dag. Vi havde telefon, og det var der ikke ret mange, der havde dengang, men fordi min far var vognmand, skulle vi jo have telefon.

VAR DE TYSKE SOLDATER MEGET SYNLIGE I BYEN?

Ja, for hulan! Man kunne ikke gå ret langt uden at se tyske soldater. Jeg har en sjov episode: Min far havde en masse fætre, engang jeg kom hjem, dengang vi boede i Badstuegade, gik jeg ind ad porten og op ad trappen til første sal, hvor vi boede. Der har jeg været en syv-otte år, og der står en tysk soldat med fuld oppakning på. Jeg stopper op, da jeg kommer hjem. Og min far siger til mig, "Gå ovenpå med dig!" – dengang svarede man ikke sine forældre igen – dengang de kom op igen, kunne jeg se, at mine forældre havde grædt. Jeg fik aldrig spurgt, hvem det var. Jeg har en nogenlunde idé om, hvem det var. Jeg har forsøgt at få det bekræftet, men jeg har mødt en, som har det pågældende efternavn. Men han er jo meget yngre end mig. Han bekræfter dog for mig, at der i hvert fald er en to-tre stykker i deres familie, som har været i tysk tjeneste under Anden Verdenskrig. Så jeg kan jo bare gætte på, hvem af alle de fætre det har været. Jeg kender navnet på nogen af dem, og nogen af dem på udseendet, men ham her ikke helt. Men han er jo nok blevet sendt over til den russiske front og så blevet dræbt derovre, som de fleste af dem.

Der er også engang to tyske marinesoldater, der har skudt efter min far nede i Badstuegade. Jeg stod sammen med min storesøster nede i porten, og da de gik forbi, ragede de sådan ud efter min far, sådan over hans skæg. Og min far

fandt sig sgu ikke i ret meget, så han klappede den ene af de her marinesoldater en på skallen, og så tog de jo deres pistoler og skød efter min far. Vi rendte jo op, min storesøster og jeg. Min far løb ind i gården, og der skød de ind. I mange år kunne vi se ind igennem træporten, fordi der var skudhuller i den.

OPGØR, CYKELTEKNIK OG EN FLINK FLYVER

MÆRKEDE I NOGET TIL MODSTANDSBEVÆGELSEN?

Overhovedet ikke. Først efter krigen. Men der var de der dælme også. Jeg har en episode oppe fra Vennelyst, der handler om en sød dame. Hun gik med en tysk officer, og vi har nok sagt, "stille!", når hun gik forbi med den tyske officer. Eller måske "feltmadras" og "tyskertøs" – eller måske sunget denne sang: "På den tyske kaserne, står den danske Tøs, hun har ingen hjerne, men en skrue løs, hun sku' ha så mange tæsk, at røven blev til stribet flæsk, det mangler vi så hårdt, det mangler vi så hårdt!"

Men hun var altså en rar dame, der sommetider gav os børn en skilling eller en lille pose slik. Men den femte eller den sjette maj kom jo de der såkaldte frihedskæmpere og hentede hende ud i gården, trak alt tøjet af hende og klippede hende skaldet. Og så malede de hagekors på enten røven eller ryggen. Jeg græd sgu en tåre. Jeg syntes, at det var synd for hende. Jeg syntes, det var frygteligt, og det synes jeg stadig den dag i dag. Når jeg taler om det, kan jeg sgu få helt tårer i øjnene. Hun var jo sådan dejlig dame. Efterfølgende gik hun så med tørklæde på hovedet i lang tid, indtil hendes hår begyndte at gro ud igen. Men jeg har aldrig hørt nogen af de voksne sige et eneste ondt ord om hende. Og små ører lyttede jo også efter, hvad der blev sagt.

KENDTE DU NOGEN AF DE MODSTANDSFOLK, SOM GJORDE DET?

Overhovedet ikke. Jeg ved ikke, om de var fra byen eller noget. Prøv at tænke, hvor gammel jeg var. Men jeg har indtryk af, at der kom en masse, som ikke havde en skid med det at gøre. Det var 'de lange knives nat'. Jeg syntes, at der skete en masse forfærdelige ting rundt omkring i byen. Alle de her stikkere, og hvad de kaldte dem, stod oppe på lastvognene og blev kørt rundt. Jeg synes, at det var synd at ydmyge folk på den måde. Det kan da godt være, at de har solgt

noget til tyskerne, eller hvad fanden ved jeg. Men det kræver altså ikke sådan en offentlig ydmygelse. Ikke i mine øjne.

HVORDAN REAGEREDE ANDRE PÅ DET?

Jamen, folk hadede jo nazismen. Og det kan jeg jo ikke sige, at jeg gjorde. Så meget kendte jeg jo ikke til det. Men jeg kunne jo godt se, at når far sad og skruede i radioen, og de skulle høre Radio London og alt der, skulle der være stille. Især med det signal, der var der dengang. Det skrattede jo. Så generelt, når far hørte radio, skulle vi være stille.

Jeg har i øvrigt en anden episode fra Vennelyst. Det var nok engang efter sommeren i 1944, hvor jeg var på havnen. Og der stod jeg og kiggede ud over vandet, hvor tyskerne havde sådan en rød barak liggende, og så kom der en vandflyver, som landede et stykke ude og sejlede lige så stille ind og lagde til ved det røde hus. Jeg stod jo med åben mund og polypper og kiggede på den flyver. Der steg så en tysk officer ud på vingen, og han kiggede på mig og smilte. Så gik han over og tog fat under armene og løftede mig op i flyvemaskinen. Efter det løb jeg hjem til min mor for at fortælle det, men jeg tror sgu ikke rigtig, at hun troede på mig. Det er nok endnu en af hans vidtløftige historier! Men rigtig er historien i hvert fald.

KOM DU HELT IND OG SIDDE I COCKPITTET?

Ja ja, der hvor han sad og styrede maskinen. Og der var jo kun plads til en. Så nej, jeg hadede ikke tyskerne. Det kan man jo heller ikke rigtig som en otteårig dreng. Jeg gik jo ned og badede på molen som otteårig, og se nu bare i dag: Børn er overbeskyttet ad helvedes til. Er verden ved at blive farligere i dag, end den var dengang? Ja, det er den måske lidt. Da jeg var barn, cyklede vi også meget. Det var godt nok svært at få cykeldæk og -slinger og så videre, men vi var jo verdensmestre til at lappe cykler. Og hvis der så var en skrottet cykel, tog man den gamle slange og dæk og så videre. Og klippede slangen i små stykker, som man så kunne bruge til at lappe ens egen cykel. Nogle gange, hvor jeg cyklede over til min moster på Mols, kunne jeg godt punktere to gange eller tre gange. Men det ordnede man bare lige, og så kunne man cykle videre. Sommetider om formiddagen sagde vi, "Nu tager vi over til Moster!". Så tog min storebror eller storesøster måske med, og så cyklede vi over til min moster. Der var måske en 40 kilometer. Og så legede vi derovre i et antal timer, indtil det

blev for mørkt, for vi havde jo ingen lygter med; så var det hjem igen, og så havde man jo cyklet de der små 100 kilometer på en cykel uden gear og alt det der. Og to punkteringer måske; måske syv gange: Af og pumpe. Men det var sådan man gjorde dengang.

TERROR, MODSTAND OG HAVNEKATASTROFE

DU NÆVNTE OGSÅ TIDLIGERE, AT DU KUNNE HUSKE EN EKSPLOSION I GULDSMEDGADE. KAN DU FORTÆLLE LIDT OM DET?

Det var om aftenen. Vi var kommet i seng. Og så pludselig lød der de her kæmpemæssige brag ovre fra Guldsmedgade. Og, som sagt, havde vi vinduer i gården over mod Guldsmedgade, og de blæste jo lige ind i hovedet på os og ned i sengen. Der var store flammer og en larm af brandbiler og Falck-biler, og hvad fanden ved jeg. Vi fik ikke lov at gå derover den aften, men næste dag var jeg derovre og kigge. Hele Guldsmedgade var fyldt op af murbrokker. Der lå sådan nogle lave bygninger på højre siden, når du kommer nede fra Lille Torv, hvor der lå nogle trikotage-forretninger, de var væltet af de murbrokker der. Mine søskende græd sgu da, men jeg tror ikke, at jeg græd ... Jo, selvfølgelig var jeg bange, fordi der var et kæmpe brag. Der var vist nok en tre unge piger, der blev dræbt. De sprang vist ud fra tredje sal, fordi hele ejendommen brændte. Det var voldsomt. Hele det stykke, hvor Føtex ligger. Hele den bygning på hjørnet ved Kloster Torv holdt, men ellers hele vejen hen til Klostergade. Og det lå i rigtig mange år, indtil sidst i 50'erne, hvor der var et kæmpe hul, hvor de så havde ryddet det og sat plankeværk op.

Og så var der også havnen, ikke at forglemme. Det der ammunitionsskib nede ved havnen. Jeg havde en moster, der boede nede i Fiskergade. Og der kom jo ankerkæder susende ned igennem taget dernede omkring i Fiskergade. Jamen, det var helt vildt! Far, som var vognmand, kørte for en glarmester, der hed Søren, som boede nede i Badstuegade, kørte rundt nede og samlede glas op, som var smadret, og som så skulle derned til Sørensen. Jeg havde et billede, der nu er gået tabt, af far, hvor han holder der. Hvor han står på bilen nede på Strandvejen og læsser vognen. For glas var jo heller ikke så nemt at få. Men det var nok den største katastrofe, der har været i Aarhus. Det var den eksplosion ved havnen.

KAN DU HUSKE, HVORDAN FOLK REAGEREDE, NÅR DER VAR DE DER ATTENTATER?

Den der på havnen var jo et tysk ammunitionsskib, der var fyldt op med ammunition. Og det var sådan, at de små både, der lå henne i den anden ende af havnen, blev kastet op på land. Så det var helt vanvittigt. Havnen var spærret af i mange år på grund af det.

VAR DET MODSTANDSFOLK, SOM STOD BAG DET?

Nej, jeg tror sgu bare, at det var et uheld. Men det er den største katastrofe, der er sket i Aarhus under Anden Verdenskrig. Og så kommer der alle de andre. Aarhus Hallen, sporvognene og alle de andre steder. Der var også en anden eksplosion i Guldsmedgade. Et hus, der blev sprængt i luften.

VED DU, HVEM DER STOD BAG DET?

Det var tyskere. Det var som modspil til det, som de danske modstandsfolk sprang i luften. De sprang jo danske værksteder, der lavede biler til tyskerne, i luften, og sådan noget. Og så gjorde tyskerne ... Det var den der Petersgruppen, der var ham der Nielsen, som var malersvend, og han boede oppe på Ny Munkegade. Og det skulle ikke undre mig, om jeg havde set ham. Det var lige ved siden af min skole. Så det skulle ikke undre mig, at jeg havde set ham, men ikke vidst, hvem han var dengang. Når jeg ser billederne, er der i hvert fald noget bekendt over ham. Han blev dødsdømt efter Anden Verdenskrig sammen med så mange andre.

HVORDAN REAGEREDE FOLK PÅ DE HER TYSKE TERRORANGREB?

Folk syntes jo, at det var frygteligt. Det var jo ren terror. Terror, som vi også oplever det i dag. Det sker jo på bekostning af menneskeliv. Så folk var jo forfærdede over det. De havde våben, og det havde menigmand jo ikke. Og heldigvis for det, vil jeg sige. Mange modstandsfolk havde jo, men de kunne jo ikke tage en åben kamp mod tyskerne på gaden. De havde jo bare skudt dem sønder og sammen. En otteårig hjerne dengang havde jo glemt det igen til sidst på dagen. Så legede man bare igen og havde det fint.

MAN KUNNE IKKE MÆRKE, AT DER VAR MODSTAND TIL MODSTANDSBEVÆGELSEN SÅ?

Overhovedet ikke. Det var jo noget, der foregik udenfor byen. Det var ikke noget, vi mærkede til. Det var det ikke. Dengang politiet blev taget, havde jeg en onkel ... Vi kaldte dem føl, som var en slags reservebetjente, der gik rundt og holdt øje med, at der ikke skete uorden i gaderne, men det var han kun, indtil krigen var slut. Så kom det danske politi jo tilbage igen.

OG DET VAR IKKE PÅ NAZISTERNES SIDE?

Nej, overhovedet ikke. Det var kommunalt. De havde sådan nogle blå uniformer.

VAR DET BETALT ARBEJDE?

Ja, det var det. Ellers havde han sgu ikke gjort det.

HVAD BESTOD DERES OPGAVER I?

Jamen, det gik egentlig bare ud på at sørge for lov og orden, kunne jeg tænke mig. Ellers kan jeg ikke forestille mig, hvad det skulle være. Det var jo ikke sådan noget, de talte med os om.

UDVIKLINGEN I AARHUS

HVAD TÆNKER DU OM AARHUS I DAG?

Jeg har altid holdt utroligt meget af byen. Jeg var soldat ovre ved noget, der hedder Rødvig, og der fandt jeg min kone. Der boede jeg ovre i tre år, og hold kæft jeg kedede mig. Jeg havde en svigerfar, der arbejdede på en stor møbelfabrik, så der kom jeg i lære, og blev udlært som møbelsnedker. Det var det eneste gode ved det, men jeg længtes i den grad efter Aarhus. Så nu siger jeg ligesom Thomas Helmig, "I Aarhus vil jeg leve, i Aarhus vil jeg dø!" Jeg kan slet ikke undvære Aarhus. Det er min by.

HVAD TÆNKER DU OM DENS UDVIKLING?

Nu havnefronten, ikke også? Jeg var skeptisk til at starte med. Jeg var træt af, at de tog den høje røde bygning henne på havnefronten. Der var en høj varmistue, som jeg brugte meget under sygdomsperioder. Jeg holdt så op med at være møbelsnedker og blev flyttemand de sidste 18 år af mit aktive arbejdsliv. Og tit når vi kørte forbi, holdt vi lige ind ved varmistuen og fik en

bajer og så ned og ud til den næste kunde. Så det, synes jeg, er synd. Og jeg er frivillig på et lokalcenter, og der er en, der hedder Dora. Og hun havde den café der. Så det, syntes jeg, var synd, at de rykkede den ned. Men ellers er det jo en smuk havnefront med åbent hele vejen ned. Man kan fandme sejle kano hele vejen igennem havnefronten. Så på en måde er den rigtig flot. Alt nyt skal man jo lige vænne sig til. Diverse bygninger og alverdens andre ting.

Nu har jeg forliget mig med det meste. Men alle de "huller", der var i byen, er jo snart fyldt op. Selv en lille grund, som har været der i uendeligt mange år, har lige fået klasket en bolig ovenpå sig. Så Aarhus bliver stor i hvert fald. Og vores letbane ved jeg ikke, hvad man skal sige til. Lad den nu lige køre, så vi kan få en mening om den først. Men nej, generelt er jeg meget glad for Aarhus. Nu er jeg nået op på den alder, hvor jeg måske ikke er så aktiv mere, men før i tiden, da jeg kørte som flyttemand, sagde jeg altid til Bedste, "Ved du hvad? Nu holder jeg otte dages ferie!". Det var det ferie, jeg holdt om året. Så fik jeg alle mine feriepenge, og så skulle vi kraftedeme holde fest ude i byen. Men det er så slappet af de seneste par år. Men vi er da gerne lige inde og sidde og få en sodavand eller en enkelt øl.

FAVORITSTEDER OG TATOVØRKUNST

HAR DU EN FAVORITBAR I BYEN?

Jeg har haft det engang. Jeg har haft Den Hvide Hest i Jægergårdsgade, og så har jeg haft Hunters Pub på Frederiks Allé, og det var jo tæt ved siden af vores flytteforretning – Elgaards Flytteforretning. Den lå i Ewaldsgade dengang. Så var det nemt lige i pausen at rende derovre og få en bajer. Så kunne mester godt finde på at komme over og sige, "Kom. Vi har tur!".

HAR DU ET YNDLINGSSTED HER I BYEN?

Jamen, det skal nok være hernede ved Dokk1. Jeg synes, at her er eventyrligt smukt. Især sådan en morgen eller en aften, når solen går ned eller står op. Så kan jeg godt lide at finde en god bænk og så sidde stille og kigge på det. Der er jo ikke det liv i havnen, som der har været. Har du set den nye skulptur? Den der med havnearbejderen. Det er jo fandme lige før, at man får tårer i øjnene af at se på den. Jeg kørte selv mange af de varer henover Toldboden. De skulle over og fortoldes, inden de skulle viderefragtes. Så jo, den er rigtig god.

HVAD TÆNKER DU OM NOGLE AF DE HER STEDER, SOM DU KAN HUSKE FRA DENGANG, DU VAR BARN? ALTSÅ, BADSTUEGADE, GULDSMEDGADE, MEJLGADE, HVORDAN HAR DE UDVIKLET SIG?

Der er jo ikke noget, der hedder værtshuse længere. Værtshuse var måske et lidt dunkelt sted. Der var gult på væggene, fordi alle røg som skorstene. Men nu er det caféer, hvor man får brunch, og det kan sgu da også være hyggeligt. Jeg er så heldig, at jeg i min alder har fået en god veninde. Min kone blev syg, da jeg var 42 år, og efter 13 år kom hun på plejehjem. Og så for 11 år siden var jeg heldig at få en god veninde, og nu rejser vi en to-tre gange om året og er gode til at gå ture og opleve byen. Vi går ture i byen, havnen, rundt i Festugen, og hvad der ellers sker i byen. Men benene er heller ikke, hvad de har været. Men generelt holder jeg utroligt meget af Aarhus. Aarhus er min by.

MÅ JEG SPØRGE, HVAD DIN TATOVERING FORESTILLER?

Der er ikke rigtig en historie i den. Jeg har en del pigenavne op ad mine arme. Og det er sådan noget impulsivt noget. Man tænkte jo hver gang, at det var den eneste ene, men det var det jo ikke. Og lidt spiritus har der nok været involveret i det hver gang. Dengang jeg fik en veninde for en 11-12 år siden, var jeg lidt flov over det. Altså, man kan jo snart ikke læse, hvad der står, fordi de jo efterhånden er rynket, og hvad ved jeg, men jeg var lidt flov over det. Men nu lægger børn eller børnebørn jo ikke engang mærke til det længere, det er jo en del af "Den gamle".